

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen soruların **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan** tarafından Anayasanın 98. ve TBMM İçtüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Özgül SAKI

İstanbul Milletvekili

Türkiye'de bugün Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) Ekim ayı verilerine göre dosya bazında 15.065,742, kişi bazında ise 15.851,244 emekli, yaşlı ve malûl aylığı alan bulunmaktadır. Ancak 16 milyona yaklaşan sayılarıyla ülke nüfusunun önemli bir kesimini oluşturan emekliler giderek yoksullaşmakta ve yüksek enflasyonist ortamdan en ağır şekilde etkilenen kesimlerin başında gelmektedir. 1999 ve 2008 emeklilik reformları ile emeklilere insanca yaşayabilecekleri gelir sağlamayı amaçlayan bir sistem yerine sadece mali sürdürülebilirliğe odaklı bir emeklilik sistemi oluşturulmuştur. Bu anlamda emekliler adeta kamunun sırtında bir yük olarak görülmekte ve bir anlamda kaderlerine terk edilmektedir. Üstelik sistematik olarak düşürülen emekli aylıkları ile geçinemeyen milyonlarca emekli yeni bir iş aramak ve çalışmak zorunda bırakılmaktadır. Oysa emekliliğin devletin bir lütfü değil, alın teriyle kazanılmış bir hak olduğu açıktır.

Emekli aylıklarının asgari ücrete oranı son 20 yılın en düşüğü seviyesindedir. 20 yıl önce asgari ücretin %36 üstünde olan ortalama emekli aylıkları 2023'te asgari ücretin %28 altına düştü. Hazine destekli en düşük emekli maaşı 7 bin 500 lira, kök emekli aylıkları ise bunun da altındadır. Aralık ayı enflasyon rakamlarının açıklanmasının ardından emeklilere yapılacak zammın SSK ve Bağ-Kur emeklileri için %37,57, memur emeklileri için ise %49,25 olacağı ifade edilmektedir. Bu durumda en düşük emekli aylığı ancak 10.317,75 TL'ye yükselebilecektir.

Dört kişilik bir ailenin sırf aylık gıda harcaması tutarının (açlık sınırının) Aralık ayı itibarıyla 14,431 TL'ye çıktığı; giyim, konut, ulaşım, eğitim ve sağlık harcamaları eklendiğinde zorunlu toplam harcama tutarının (yoksulluk sınırının) 47.009,38 TL'ye yükseldiği göz önünde tutulursa, enflasyona göre zam yapılması halinde emekliler yüksek enflasyon oranlarının altında ezilmeye devam edecektir. Sadece İstanbul'da ortalama kiraların 18 bin TL civarına yaklaştığı, kiraların en düşük olduğu ilçede bile 11 bin 200 TL olduğu gerçeği karşısında emeklilerin 10-11 bin TL ile geçinmesi mümkün değildir.

Diğer yandan emekli aylıklarında 2000 öncesi, 2000-2008 arası ve 2008 sonrası olarak üç ayrı kademe yaratılmış olması aynı sürelerle çalışan ve eşit prim ödeyen emekliler arasında gelir adaletsizliğine yol açmaktadır.

Bu doğrultuda:

1. Bakanlığınızca emekliyi enflasyon altında ezdirmeyecek bir formül üzerinde çalışmalar yürütülmekte midir? Emekliler tarafından acil talep olarak dile getirilen en düşük emekli aylığının asgari ücret seviyesine çekilmesi, seyyanen zam yapılması ve üzerine emekli zammı yapılması talebi Bakanlığınızın gündeminde midir?
2. SSK ve Bağ-Kur emeklileri ile memur emeklileri arasında gittikçe açılan makası kapatmaya yönelik ne gibi çalışmalar yapılması düşünülmektedir?
3. Emekli aylıklarında 2000 öncesi, 2000-2008 arası ve 2008 sonrası olarak üç ayrı kademe bulunması nedeniyle ortaya çıkan adaletsizliği giderecek çalışmalar yapılmakta mıdır?
4. 2000 sonrası emekli olanların aylıklarında iyileştirme sağlayacak yeni bir intibak düzenlemesi için sürdürülen bir çalışma var mıdır?
5. Türkiye'de mevcut emeklilik sisteminin yaşlı ve emekli yoksulluğu üzerindeki etkisine dair kapsamlı bir çalışmanız bulunmakta mıdır?
6. Ödenmeyen primler ve düşük ücretler nedeniyle emekli aylıkları çok daha az olan kadınlar için toplumsal cinsiyeti gözeten emeklilik uygulamaları hayata geçirilecek midir?